

HET RAADSEL VAN HET OOG IN DE VOORGEVEL VAN DE NIEUWE VLEUGEL.

Er is nog een aantal aspecten van de burchtcomplex in nevelen gehuld. Een aantal bevindt zich onder het maaiveld en moet door archeologisch onderzoek opgelost worden. Er is echter wel 1 raadsel dat we kunnen zien ook al hebben we voor een goede observatie een toneelkijker of teelens nodig. Ongeveer 4 jaren geleden ontdekten we een soort “verdikking” in de waterlijst aan het eind van de bovenste waterlijst. Dit is dus aan de linkerkant van de voorgevel ter hoogte van de goot aan de noordgevel. Om het goed te kunnen zien hebben we, zoals hierboven al opgemerkt, een hulpmiddel zoals een teelens of verrekijker nodig.

We gaan ons eerst bezighouden met de waterlijsten. Deze zijn nog veel te zien aan oude gebouwen en (gotische) kerken. Aan noordgevel en voorgevel van de nieuwe vleugel van burcht zien we de waterlijsten. De voorgevel van de nieuwe vleugel en de traptoren hebben er elk twee. De lijsten in de voorgevel van de nieuwe vleugel zetten zich voort in de traptoren. De noordgevel bezit een waterlijst onder de bovenste ramen en deze houdt op bij de 2 lager geplaatste ramen aan de oostzijde van de 1^e verdieping.

Waterlijsten moesten er voor zorgen dat water niet langs de buitengevel naar beneden liep en doorslag van water in de buitenmuren tegen ging. In die tijd bezaten gebouwen nog geen dakgoten. Vaak hadden gebouwen een overstekend dak waarbij het de bedoeling was dat het regenwater ver genoeg van de muur naar beneden drupte of stroomde. Dit was is veel gevallen niet voldoende en bij harde wind liep het hemelwater toch langs de gevel naar beneden en trok zo gedeeltelijk in de muren. Dit zorgde dan voor vochtproblemen aan de binnenzijde van de buitenmuren.

Een waterlijst werd zo gemaakt dat regen boven op de lijst viel en er aan de onderzijde af viel zonder de muur er onder te raken. Met de komst van watergoten, en deels overstekende daken, werden waterlijsten overbodig.

Als we de verdikking observeren lijkt deze nog het meeste op een oog met oogleden. Als we een betekenis zoeken komen we al snel uit bij het zogenaamde “alziend oog”, want daar lijkt het nog het meeste op. Het menselijk oog werd in de geschiedenis voor veel zaken gebruikt.

Oorspronkelijk komt het oog al in de Egyptische cultuur voor en daarnaast is het (o.a.) op een 1 dollar biljet te zien. Verder hoeven we het internet maar op

te gaan om overweldigende informatie te krijgen. We moeten dit oog alleen nog in de context van de geschiedenis van de burcht zien te plaatsen.

Midden op de foto en geheel links van de waterlijst het oog.

Het ligt voor de hand dat het oog stamt uit de tijd van Schenk van Tautenburg. George Schenk was hoogstwaarschijnlijk de initiator van de bouw van de nieuwe vleugel. We weten dat Schenk lid was van de orde van het gulden vlies. In een ander hoofdstuk hebben we het al kort over deze orde gehad. In de zeer spaarzame literatuur over deze orde zien we echter geen aanknopingspunten dat de orde er iets mee te maken heeft. In de burcht was in die tijd al wel het rechtscollege (de drost) van Westerwolde gehuisvest. Het “alziend oog” stond ook voor het “hogere”, en dit was voor wat Westerwolde betreft, gezeteld op de burcht. De bevolking, vreemden, vagebonden en misdadigers waren dus gewaarschuwd. Ze werden door “het hogere” goed in de gaten gehouden. In dit licht gezien was het waarschijnlijk bedoeld als misdaadpreventie.

Een andere mogelijkheid is dat een van de drosten lid was van de vrijmetselaars en het oog aan de lijst toevoegde. In de regel liep men niet te koop met dit lidmaatschap. Vooralsnog kunnen we alleen maar speculeren over de betekenis van het oog.